

Referat fra: Tur til det nordlige Grækenland.

Torsdag den 1. juni – fredag den 9. juni 2023.

Dag 1, torsdag den 1. juni.

Første dag var i hovedsagen en transportdag. Vi var lidt usikre på om strejken blandt flyvelederne ville få indflydelse på vores afgang fra Kastrup - det fik den; men heldigvis ikke mere end vi kunne nå vores næste fly fra Wien til Thessaloniki. Ankommet til Thessaloniki blev der lejet og hentet to køretøjer til gruppen, en minibus samt en mindre personvogn, og herefter gik det mod vort hotel EvZin i byen Loutra Arideas. Ingen botanisering denne første dag; men mulighed for at se lidt nærmere på byen, som er en meget benyttet græsk turistlokalitet, samt foretage indkøb til næste dags frokost i det beskedne lokale supermarked.

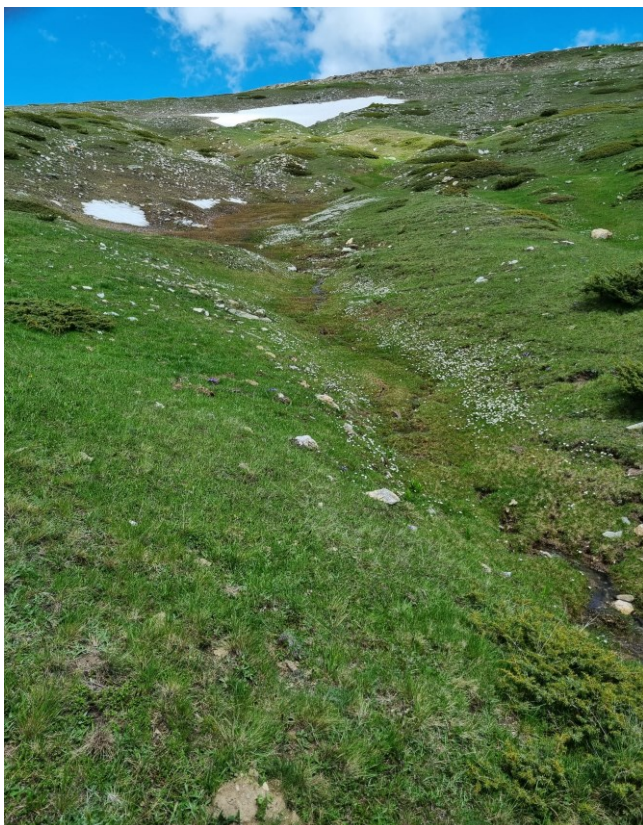
Dag 2, fredag den 2. juni.

Efter et solidt; men lidt uvant græsk morgenmåltid drog vi af sted mod dagens udflugtsmål, bjerget Kajmakcalan hvor vi skulle botanisere omkring stedets skisportscenter, ganske nær toppen af bjerget.

Turen til Kajmakcalan tog lidt længere tid end forventet. Den normale vej til skisportscentret var spærret, så vi måtte ud på en længere omvej, der dog gav god anledning til at se lidt mere af det flotte og særprægede græske landskab.



På lokaliteten brugte vi et par timer, inklusive tid til frokost, på at botanisere i et bart men vådt landskab, hvor der stadig lå sne tilbage fra vinteren. Det bør nok tilføjes, at vi befandt os ca. 2000 meter over havet, så meget varmt var det heller ikke.



*På bjerget Kajmakcalan opdagede Arne Strid i 1978 denne lille fine Sne-Ranunkel *Ranunculus acuminatus*, som altså stadig vokser her i store mængder.*

*Han har gennem sin karriere opdaget og navngivet over 100 nye plantearter, og kolleger har opkaldt flere af deres opdagelser efter ham. Heriblandt *Crocus stridii*, der er hjemmehørende i Grækenland.*

Han har i år sammen med tyske og græske kolleger færdiggjort en opdateret og kommenteret liste over den græske flora, som rummer tæt på 6000 arter (mere end 5 gange så mange som den danske flora).



Efter frokost gik turen ned ad bjerget med en række stop undervejs for at botanisere. Vi fik på den måde lejlighed til at "rejse" fra et landskab over trægrænsen ned gennem området med nåleskov og senere løvskov for til slut at ende nede i landbrugslandet.

Dag 3, lørdag den 3. juni.



Ophrys sphegodes - Flueblomst

Dagens vejruddsig var knap så lovende som gårsdagens; men første del af dagens program blev igen forlagt til bjerget Kajmakcalan; men denne gang til en del af bjerget der lå rimelig tæt på vores hotel – vi kunne næsten se den del af bjerget fra vores hotel.

Ad snørklede vej gik det opad med adskillige botaniserstop undervejs. Ved en lille kirke gjorde vi et par meget opmuntrende fund af Flueblomst og Horndrager

Anacamptis pyramidalis -
Horndrager



Således opstemte kørte vi videre opad med stop passende steder for at botanisere. På et tidspunkt blev vejen dog så dårlig, og da tiden samtidig nærmede sig frokost, blev det besluttet at returnere til den lille kirke, hvor så dagens medbragte frokost blev indtaget.

På dette tidspunkt begyndte det også at trække op til torden, og en beskeden regnbyge blev det da også til, men ikke noget alvorligt.



Anden del af dagens program var en vandring langs floden Kounoupitsa frem til vandfaldet af samme navn. Floden løb gennem og langs byen vi boede i. Området omkring floden er kendt for sine varme kilder og er et meget søgt turistmål. Vi var samtidig midt i den Græsk-Ortodokse kirkes Pinse så der var en hel del mennesker i området, lidt uvant for os.





Gyvelkvæler har ikke noget klorofyl. Den snylter på vedbend – som navnet siger

Orobanche hederæe - Vedbend-Gyvelkvæler

Dag 4, søndag den 4. juni.



Her på dag 4 skulle vi skifte hotel. Vi skulle længere mod vest til den lille by Agios Germanos. Byen ligger ganske tæt ved de to Prespa søer, Megili- og Mikri Prespa (Store-og Lille Prespa Sø), Prespa Nationalpark og grænsen til Nordmakedonien. På vores vej til Agios Germanos gjorde vi et par stop for at botanisere.



Første gang ved en herlig kalkskråning med op til flere spændende vækster. Anden gang var ved et vådområde hvor vi ledte efter orkideer. Som da også blev fundet. Frokosten, store hvide bønner og grøn salat, fik vi i byen Psadares, på kanten af den mindste af de to Prespa søer.



Efterfølgende var det planen at vi skulle køre rundt i landskabet mellem Megili- og Mikri Prespa. Vi nåede en del af vejen rundt og fik også botaniseret en god del; men en punktering og problemer med at tyde en instruktionsbog der kun var skrevet på græsk, gjorde at vi måtte sløjfe en del af turen og køre direkte til vores indkvartering i Aigos Germanos, hvor vi skulle bo de næste tre nætter.

Det ligner en bille, der er gået ombord i en lav tidsel – kunne være en art guldbasse – måske Grøn Guldbasse

Dag 5, mandag den 5. juni.



Første del af dagens tur gik til Mount Devas, beliggende mellem de to Prespa søer. Vejen derop var ikke særlig komfortabel eller velegnet til den minibus der var lejet, så vi måtte køres op i hold i den mindre og lidt mere terrængående personvogn. Men alle kom op på toppen af bjerget og fik lejlighed til at nyde synet af landskabet og især udsigten over de to søer.

Det var også her på vi fik lejlighed til at se - med Arnes ord - PLANTEN, *Phelypaea boissieri*. En snylteplante i Orobanchaceae familien med ildrøde blomster. En helt usædvanlig blomst.

Phelypaea er en slægt af blomstrende planter i Gyvelkvælerfamilien Orobanchaceae, hjemmehørende på Balkan, Grækenland, Krim, Kaukasus-regionen, Anatolien, Levanten, Irak og Iran. De er rodparasitter, som ikke kan udføre fotosyntese og ses kun over jorden, når de blomstrer.

Frokosten blev indtaget ved et lille kapel der lå lige hvor vejen op ad bjerget begyndte.



Eftermiddagen blev brugt på landtangen, der adskiller Megili- og Mikri Prespa, og under hele seancen var vi "overvåget" af pelikaner fra den nærliggende pelikankoloni. Pelikanen er en meget smuk og majestætisk fugl at se i sin flugt.



Dagens sidste punkt var en kort spadsereretur på den lille ø Ag. Achillios der ligger i Mikri Prespa. Her blev der også tid til en meget tiltrængt forfriskning.

Dag 6, tirsdag den 6. juni.

Dagen begyndte ved Society for the Protection of Prespa, hvor vi blev introduceret til det store arbejde der udføres i Prespa Nationalpark med henblik på at bevare og udbygge områdets natur. Introduktionen blev gennemført af en utrolig dygtig og engageret foredragsholder.



Herefter blev kursen sat mod Pisoderi Pass, hvor vi spiste dagens frokost, inden det gik videre op mod en af toppene i Pisoderi bjergene og de kæmpe vindmøller man havde "plantet" på bjergtoppen i ca. 2000 m højde. Meget smukt område og med Hylde-Gøgeurt i stort antal.

På vejen ned gjorde vi holdt ved skisportscentret i Vigla, hvor et umiddelbart trist udseende græsareal viste sig at være et rigtig godt sted at bruge nogen tid på at botanisere. Et par yderligere stop på vejen hjem blev det til, sidste gang i den lille by Mikrolimni, hvor der også blev tid til en kop sen eftermiddagskaffe.

Dag 7, onsdag den 7. juni.



Dagen var primært en transportdag, der skulle bringe os fra Agios Germanos til Metsovan. Undervejs blev der tid til et par stop for at botanisere, og botaniseret og spist frokost blev der også ved søbredden i byen Kastoria.



Almindelig Hornnød – Trapa natans – har fået sit navn efter den besynderlige frugt, som kan spises



Herfra gik det ad motorvej frem til Metsovan, hvor der lige blev tid til en kop kaffe inden vi drog op til et engområde lidt oven for byen.

Et engområde med varierende fugtighed og deraf følgende varierende flora. Og jeg tror nok at jeg må sige, at det var vel et af turens botaniske højdepunkter. Sjældent, om aldrig, har jeg set så stor og varieret artsmængde, og aldrig har jeg set gøgeurt i så stort et antal. Helt fantastisk.

Trifolium purpureum

Dag 8, torsdag den 8. juni.

Med lidt besvær kom vi ud af hotellets underjordiske garage, hvor forholdene var meget små og turen kunne herefter gå mod Katara Pass, som ligger i ca. 1700 m højde over havets overflade. Området var noget tørt, og helt usædvanligt også noget blæsende og køligt; men alligevel blev der gjort en række spændende iagttagelser.

Fra Katara gik turen, med et par botaniske stop, tilbage til det engområde vi havde besøgt dagen i forvejen; men denne gang til den del af engen vi ikke havde haft mulighed for at se nærmere på dagen før.

Efter frokosten fortsatte vi op mod Mount Mida, ikke helt til toppen; men et pænt stykke op ad en skovvej med ganske mange spændende botaniske observationer. En rigtig god næstsidste dag på turen.

Dag 9, fredag den 9. juni.

Turens sidste dag var alene en transport dag. Først med bil retur til Thessaloniki, dernæst fly til Wien, med forsinkelse, dog ikke mere end vi kunne nå det fly vi havde booket retur til København. En rigtig god tur med mange fantastiske oplevelser og et herligt rejseselskab fik sin afslutning.

Referent: Vagn



Grækenland JUN 2023 Planteliste

Acer obtusatum (Butbladet Løn)
Achillea coronation (Gul Røllike)
Adenocarpus foliolosus
Adiantum capillus-veneri (Ægte Venushår)
Aethionema saxatile
Alkanna pindcola
Alyssoides utriculata
Alyssum chalcidicum
Alyssum montanum
Anacamptis coriophora (Tæge-Gøgeurt også kaldet Nektar-Gøgeurt)
Anacamptis laxiflora (Fjernblomstret Gøgeurt)
Anacamptis morio (Salepgøgeurt)
Anacamptis papilionacea (Vifte-Gøgeurt)
Anacamptis pyramidalis (Horndrager)
Aremonia agrimonoides
Asplenium ceterach (Miltbregne)
Asplenium onopteris
Asplenium ruta-muraria (Murrude)
Asplenium septentrionale (Nordisk Radeløv)
Asplenium trichomanes Rundfinnet Radeløv)
Bituminaria bituminosa
Blackstonia perfoliata
Bornmuellera tymphaea
Campanula formanekiana
Campanula hawkinsiana
Campanula lingulata
Campanula orientalis
Campanula tymphaea
Capsella grandiflora (hyrdetaske)
Cardaria draba (Karsefamilien)
Cephalanthera damasonium (Hvidgul Skovlilje)
Cistus albanicus synonym til næste
Cistus creticus
Cistus sintenisii
Colchicum (Tidløs)
Convolvulus elegantissimus
Cornus sanguinea (Rød Kornel)
Crocus pelistericus
Cruciata laevipes
Cystopteris fragilis (Bægerbregne)
Cytinus ruber
Dactylorhiza maculata subsp. *saccifera* (underart af Plettet Gøgeurt)
Dactylorhiza majalis subsp. *Cordigera* (Balkan-Gøgeurt)
Dactylorhiza majalis subsp. *kalopissii* (underart af Maj-Gøgeurt)

Dactylorhiza sambucina (Hylde-Gøgeurt)
Dactylorhiza spp. – flere ubestemte gøgeurter
Dentaria bulbifera (Tandrod)
Dianthus viscidus (Nellike)
Dictamnus albus
Doronicum (Gemserod)
Dorycnium hirsutum
Dracunculus vulgaris
Echium italicum (Slangehoved)
Equisetum ramossissimum (Grenet Padderok)
Equisetum telmateia (Elfenbens-Padderok)
Erica carnea
Erysimum pusillum subsp. *cephalonicum*
Euphorbia brittingeri (Vortemælk)
Euphorbia myrsinites
Filipendula vulgaris (Knoldet Mjødurt)
Fumana thymifolia
Fumaria (Jordrøg)
Geranium asphodeloides
Geranium reflexum
Geranium subcaulescens
Geum coccineum
Geum montanum
Gymnadenia conopsea (Langakset Trådspore)
Haplophyllum coronatum
Helianthemum nummularium (Soløje)
Helleborus cyclophyllus (Julerose)
Hieracium (Høgeurt)
Himantoglossum sp. (Balkan-Remtunge (i knop))
Hypochaeris radicata
Juniperus excelsa
Lathyrus laxiflorus
Lathyrus sphaericus (Enblomstret Fladbælg)
Limodorum abortivum (Purpur-Rederod)
Linaria dalmatica
Linaria pelisseriana (Vesteuropæisk Torskemund)
Linaria peloponnesiaca
Linum holygynum (Hørfamilien)
Lithospermum purpureocaeruleum (Stenfrø)
Lotus corniculatus (Kællingetand)
Lunaria annua
Medicago arabica
Medicago lupulina (Humble-Sneglebælg)
Melittis mellisophyllum
Muscari comosum
Muscari (Perlehyacint)
Neotinea tridentata (Tandet Gøgeurt)
Oenanthe (Klaseskærm)
Ophrys epirotica (Flueblomst)
Ophrys mammosa (Flueblomst)

Ophrys oestrifera ssp. *Cornuta* (Flueblomst)
Ophrys scolopax subsp. *cornuta*
Ophrys sphegodes ssp. *Mammosa*
(Flueblomst)
Ophrys sphegodes subsp. *epirotica*
Ophrys sphegodes subsp. *taurica*
Ophrys sphegodes (Flueblomst)
Orchis coriophora (Tæge-Gøgeurt)
Orchis laxiflora (Fjernblomstret Gøgeurt)
Orchis mascula (Tyndakset Gøgeurt)
Orchis morio (Salep-Gøgeurt)
Orchis papilionacea
Orchis papilionacea (Vifte-Gøgeurt)
Orchis tridentat (Tandet Gøgeurt)
Orlaya kochii
Pedicularis olympica
Phelypaea boissieri
Pinguicula hirtiflora
Pinus heldreichii (Panserfyr)
Pinus nigra (Østrigsk Fyr)
Platanthera chlorantha (Skov-Gøgelilje)
Pseudofumaria alba
Quercus cerris
Quercus frainetto
Quercus pubescens
Quercus trojana
Ramonda serbica
Ranunculus cacuminis (sne ranunkel-
opdaget af Arne Strid i 1978 på Kajmakalan)
Ranunculus millefoliatus
Ranunculus psilostachys
Ranunculus sartorianus
Rorippa pyrenaica (Guldarse)
Saccharum ravennae
Sagina stridii
Salvia ringens
Salvia viridis
Saxifraga rotundifolia (Stenbræk)
Scleranthus perennis (Flerårig Knavel)
Scorzonera purpurea
Scrophularia canina subsp. *bicolor*
Sedum dasyphyllum
Silene asterias
Silene fabarioides
Silene viscaria (Tjærenellike)
Soldanella pindicola
Stachys germanica

Stachelina uniflosculosa
Tamus communis
Thlaspi ochroleucum (Pengeurt)
Trifolium purpureum
Tulipa sylvestris subsp. *australis*
Verbascum flavidum
Verbascum graecum
Verbascum sinuatum
Veronica jacquinii
Vicia serratifolia
Viola doerfleri
Viola eximia
Viola orphanidis
Viola palustris
Viola velutina

Akselblomstret Star
Astragal
Baldrian
Bjerg-Læbeløs
Blå Iris
Skovmærke
Dodder (frugtstand)
Firblad (med 5 blade)
Fjergræs
Frøstjerne
Galtetand
Glat Brudurt
Bleggul Kulsukker
Hestehov (hunblomster)
Hestekastanje
Hornnød (vandplante)
Hulkravet Kodriver
Knopskulpe
Kornblomst
Langakset Trådspore
Lav Ranunkel
Liden Skjaller
Vild Hør
Lægenådesurt
Mælkeurt
Nordisk Radeløv
Rank Potentil
Pinselilje
Rundbælg
Rundfinnet Radeløv

Orkideer set på turen (19 arter)

(Fotos: Erika og Søren Grøntved)

Anacamptis pyramidalis – Horndrager
Cephalanthera damasonium – Hvidgul Skovlilje
Dactylorhiza majalis ssp. cordigera – Balkan-Gøgeurt (underart af Maj-gøgeurt)
Dactylorhiza majalis ssp. kalopissii – (underart af Maj-Gøgeurt)
Dactylorhiza maculata ssp. saccifera (underart af Plettet Gøgeurt)
Dactylorhiza sambucina – Hylde-Gøgeurt
Gymnadenia conopsea – Langakset Trådspore
Himantoglossum sp. – Remtunge (i knop)
Limodorum abortivum – Purpur-Rederod
Ophrys sphegodes ssp. mammosa (Flueblomst-art)
Ophrys sphegodes ssp. epirotica (Flueblomst-art)
Ophrys scolopax ssp. cornuta (Flueblomst-art)
Anacamptis coriophora – Tæge-Gøgeurt også kaldet Nektar-Gøgeurt
Anacamptis laxiflora – Fjernblomstret Gøgeurt
Orchis mascula – Tyndakset Gøgeurt
Anacamptis morio – Salep-Gøgeurt
Anacamptis papilionacea – Vifte-Gøgeurt
Neotinea tridentata - Tandet Gøgeurt
Platanthera chlorantha – Skov-Gøgelilje



Horndrager (*Anacamptis pyramidalis*)



Hvidgul Skovlilje (*Cephalanthera damasonum*)



Dactylorhiza majalis ssp. cordigera



Dactylorhiza maculata ssp. saccifera



Dactylorhiza majalis ssp. kalopissii



Dactylorhiza majalis ssp. kalopissii



Langakset Trådspore
(*Gymnadenia conopsea*)



Remtunge (*Hiemantoglossum*)



Hylde-Gøgeurt (*Dactylorhiza sambucina*)



Purpur-Rederod (*Limodorum abortivum*)



Ophrys sphegodes ssp. *mammosa*



Ophrys sphegodes ssp. *mammosa*



Ophrys sphegodes ssp. *epirotica*



Tæge-Gøgeurt (*Anacamptis coriophora*) (Også kaldet Nektar-Gøgeurt)



Ophrys sphegodes ssp. *epirotica*



Ophrys scolopax ssp. *cornuta*



Fjernblomstret Gøgeurt (*Anacamptis laxiflora*) *laxiflora*



Tyndakset Gøgeurt (*Orchis mascula*)



Salep-Gøgeurt (*Anacamptis morio*)



Vifte-Gøgeurt (*Anacamptis papilionacea*)



Tandet Gøgeurt (*Neotinea tridentata*)



Skov-Gøgelilje (*Platanthea chlorantha*)

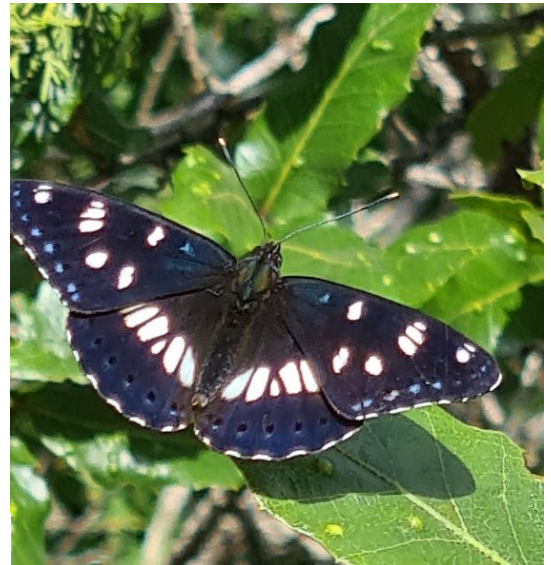
Grækenland JUN 2023 Sommerfugleliste

Lyngmåler
 Brun Kløverugle
 Duehale
 Svalehale (både voksen og larve)
 Sydeuropæisk Svalehale
 Larve af Guirlandesommerfugl (på Aristolochia)
 Stor Kålsommerfugl
 Lille Kålsommerfugl
 Aurora
 Orange Høsommerfugl,
 Grøn Busksommerfugl
 Lille Ildfugl
 Sort ildfugl
 Kløverblåfugl
 Pheudophilotes vicrama (blåfugl)
 Engblåfugl
 Agrodiaetus thersites (blåfugl)
 Flere blåfugle
 Terningsommerfugl
 Sydlig Hvid Admiral
 Admiral
 Tidselsommerfugl
 Nældens Takvinge
 Det hvide C
 Storplettet Perlemorsommerfugl
 Rødlig Perlemorsommerfugl
 Brenthis daphne?? - art af perlemorsommerfugl
 Okkergul Pletvinge
 Melitaea didyma - Rød Pletvinge
 Melitaea trivia – pletvingeart
 Melitaea telona (= M. phoebe) Torskemund-pletvinge
 Græsrændøje
 Okkergul Rændøje
 Vejrandøje
 Skovrandøje
 Flere arter af rændøje
 Bredpande – flere arter

Sort Ildfugl



Sydlig Hvid Admiral

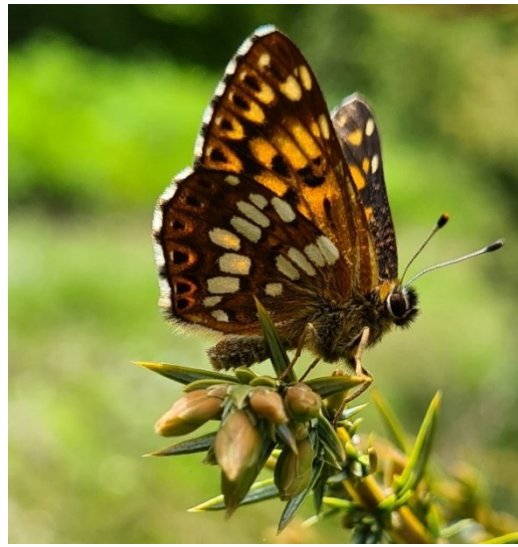


Blåfugle (nok engblåfugl)





Terningsommerfugl



Terningsommerfugl



Mnemosyne



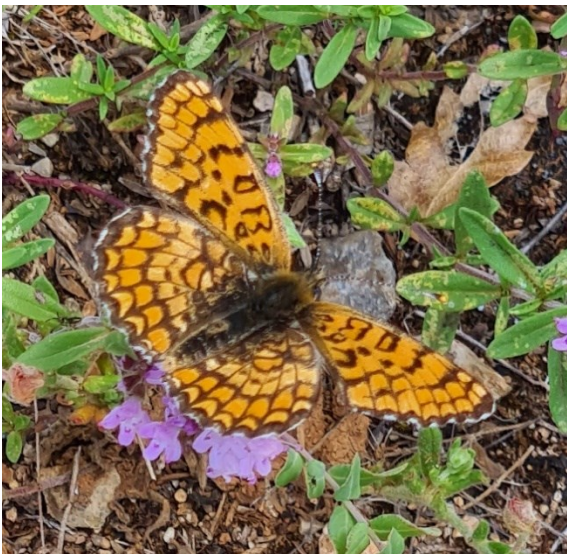
Storplettet Perlemorsommerfugl



Sydlig Svalehale



Grøn Busksommerfugl



Torskemund Pletvinge (*Meliteaea phoebe*)



Lille Rød Pletvinge (*Melitae trivia*)

Grækenland JUN 2023

Fugleliste

Alm. Stenpikker	Munk
Alpesejler	Mursejler
Bjergpiber	Musvit
Bjergvipstjert	Musvåge
Blishøne	Natugle
Blåmejse	Pirol
Bogfinke	Pungmejse
Bomlærke	Ravn
Bysvale	Rødhals
Cettisanger	Rødrygget Svale
Drosselrørsanger	Rødrygget Tornskade
Dværgørn	Rødstjert
Fiskehejre	Rørhøg
Gransanger	Rørsanger
Grønbenet Rørhøne	Silkehejre
Grønirisk	Skovskade
Grågås	Skovspurv
Gråkrage	Solsort
Gråsejler	Sorthalset Lappedykker
Gråspurv	Sortmejse
Gulspurv	Spætmejse
Gærdesanger	Stenpikker
Gærdesmutte	Stillits
Gærdeværbling	Stork
Gøg	Stær
Hedehøg	Sydlig Nattergal
Hedelærke	Syrisk Flagspætte
Husrødstjert	Sølvhejre
Hvid Stork	Taffeland
Hvid Pelikan	Tophejre
Hvid Vipstjert	Toplærke
Hærfugl	Toppet Lappedykker
Jernspurv	Tornirisk
Klippesvale	Tornsanger
Knopsvane	Tyrkerdue
Landsvale	Vagtel
Lille Lappedykker	
Lærkefalk	